

החברותא

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 86

בס"ד ערש"ק תולדות ל' חשוון תשנ"ט

פצצים יקרים

ואלה תולדות יצחק בן אברהם הוליד את יצחק (תולדות) יצחק סבור היה תמיד שהוא עצמו אינו כלום אלא "בן אברהם", תלה הכל רק בזכות אביו, ואברהם שוב היה חושב שלא עשה ולא פעל כלל בעבודת הבורא, ואין לו זכות מצד עצמו אלא זאת שהעמיד בן הגון "אברהם הוליד את יצחק". זה היה דרכם בקודש שהם לא ראו עצמם כדאים בעיניהם אלא או זכות אבותם בידם או זכות בניהם. (ע"פ אדמו"ר רבי יחיאל מאלכסנדר).

ויעתר יצחק לנוכח אשתו (שם) יצחק אבינו שפל רוח היה גרוע בעיניו מכל ומתחנן לה' כי יושיעו בזכות אשתו הטובה ממנו - לנוכח אשתו. לכן נעתר לו ה' בזכות שפלותו הוא, ככתוב "ויעתר לו ה'" ורש"י מפרש לו ולא לה שאין דומה תפלת צדיק בן צדיק לתפלת צדיק בן רשע. היינו שאם אמנם גם רבקה אשתו חשבה כמותו שאין היא, הגרועה מכל, ראויה לחסד והתפללה שתוושע בזכות יצחק, אין זו גדלות נפשית מצדה שכן ידעה בנפשה שהיא בת רשעים ואינה דומה שפלות רוחו של צדיק בן רשע לשפלות רוחו של צדיק בן צדיק. (עמורי תורה בשם אדמו"ר ר' שמואל מסלונים).

ההבדל בין עשו ליעקב, עשו מלשון עשוי וגמור תם ונשלם, לדעתו אין לו כבר צורך להתאמץ יותר ולעלות במדרגה ולהתעלות. אבל יעקב מלשון עֵקֵב ענין קמן בעיני עצמו כמי שלא השיג עדיין כלום וכל פעם צריך להתחיל מחדש.

ויאמר עשו הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה (כה, לב) את הצדיק מביאה הזכרת יום המיתה לירי תשובה וירא"ש (ברכות יט) תרופה נגד היצה"ר. אצל עשו להיפך. הנה אנוכי הולך למות ולמה זה לי בכורה... (חפץ חיים).

אברכה את ה' עת תמיד תהלתו בפי (תהלים לד) ר"ל אף שאני מברך את ה' בכל עת בלי הפוגות רגע. אפ"ה לא נמנתי אפילו תהלה אחת בשלמות מתהלותיו, וזהו שכתוב תהלתו לשון יחיד ולא אמר תהלותיו אלא כלומר אפילו תהלה אחת מתהלותיו עדיין הוא בפי.

ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום (דברים) הפילוסופים יש מהם אומרים שא"א לידבק בה' רק לאחר המות, יש אומרים שזהו רק מיוחד לאנשי סגולה, ויש אומרים שכולם מסוגלים אבל צריך לזה זמן רב. לא כן כלל ישראל אומרים ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים - בזמן חיים. כולכם - ולא רק יחיד סגולה. היום - וכל אדם מסוגל לכך בחייו גם ע"י רגע אחד. (תהלה והתפארת בשם הגרש"א).

אמרו חו"ל (סוטה ת) כל מי שיש בו גסות הרוח אין עפרו ננער (כלומר לא יקום בתחית המתים) שנאמר הקיצו ורגנו שכני עפר (ישעי' כ), שכני "בעפר" לא נאמר אלא שכני "עפר", מי שמשווה עצמו לעפר בחייו, והוא כמו שמצינו שאמר אאע"ה ואנכי עפר ואפר (בראשית יח), על פי יסוד זה ביאר במגיד צדק, לכן לא אמרו בתפלת שמו"ע ומקיים אמונתו לישני בעפר אלא לישני עפר. כי תחית המתים יהיה רק לישני עפר - הענוים והשפלים הממים עד עפר. (תהלה והתפארת).

וזכר חסדי אבות וכו' (שמו"ע) תקנו להזכיר חסדי אבות אצל גאולה לומר שאף אם תמה זכות אבות גאולתו לעולם קיימת שהרי הבטיח בה בשמו הגדול. וכאשר שמו קיים לעולם ולעולמי עולמים כך גאולתו לעולם קיימת. והפ' זכר חסדי אבות לבניהם לגאלם. ואף אם תמה זכות אבות מביא גואל לבני בניהם למען שמו שהוא קיים לעולם.

אלקי נצור לשוני מרע - ונפשי כעפר לכל תהיה. (תשמו"ע) ראיתי מבארים כוונת התפלה כי בתחלה אני מבקשים שלא נבא לידי לשון הרע. ואם נכשלנו בה הרי מבואר בחו"ל מאי תקנתם של מספרי לשה"ר אב ת"ח הוא יעסוק בתורה ואם עם הארץ ישפיל דעתו. וזה שאנו מתפללים ולמקללי נפשי תדום ונפשי כעפר לכל תהיה. הן היא מדת השפלות הדעת וענות צדק אשר היא תקנה מעולה לעין לשה"ר. (תהלה והתפארת).

מכתבי קודש ממו"ר הרא"ש שליט"א

86
1

תרגום מאידיש

חן/קשא"ה

לכב/ז

ית"ש בהבחינה של פנים אל פנים בלי שום אמצעי. תפילתך תעלה לפני בורא העולם בלי שום מסך המבדיל ותפילתך תהי' רצויה ומקובלת כתפילות האמהות שרה רבקה רחל ולאח והקב"ה ימציא לך את זיווגך הנכון וההגון לבנות בית נאמן בישראל עם דורות ישרים מבורכים אמן כן יהי רצון.

ואבקשך שוב לא להיות ח"ו שבור ולא להיות ביאוש ח"ו. משום שיסוד תפקידו של האדם הוא להיות תמיד משרת ועבד נאמן לפני קונו בלי שום בקשת גמול או טובת הנאה אישית. אפשרות השירות והעבודה עצמה לפני הבורא זהו הגמול האמיתי והשלם. זאת העבודה עושה רושם גדול מאד לגבוה וממילא זה פועל ישועות בשביל הפרט ובשביל הכלל כולו, התחזק נא בתפילתך משום שלפעמים אין ההשפעה מתעכבת ויורדת מלמעלה משום שהקב"ה מתאוה לתפילתן של ישראל.

ואם אפשר תתחיל להגיד כל יום 13 מזמורי תהלים על הסדר, וכן אני מאמין, להקפיד לקרוא קריאת שמע שעל המיטה מתוך הסידור ולא בעל פה.

ותקותי לשמוע ממך תמיד בשורות טובות ומשמחות, אכי"ר.

בידידות נאמנה ...

קראתי מכתבך בתשומת לב מרובה ואני מבין מאד גודל אי-הוודאות המקוון בלבך מול עתידך אשר אתה חושב שהוא לוטה בערפל - אבל כולנו יודעים את הכלל הגדול והשרשי כי "ישועת ה' כהרף עין". כאותה מהירות של המחשבה.

לכן אבקשך מאד, שלא תדאג כלל. ולא להיות שבור ח"ו. כי דוקא האמונה והבטחון, התקוה האיתנה לישועת ה' יביאו לך שמחה גדולה בלב אשר תקרב אותך מאד למטרה הנכספת.

ובעיקר אבקשך מאד לא לתת למחשבות היאוש והחרדה להשתלט בלבך, שהם מתכסיסי היצר להפיל אותך ברשתו ולא לתת תקומה לכל אדם מישראל להשתחרר מכבליו. ועל כך חייב האדם לנהל מלחמת חרמה ולנצחו כדי שיהי' בן-חורין לעשות רצון בוראו ולעבדו בלבב שלם. או אז ממליך את הקב"ה על עצמו ועל כל הבריאה וזוכה לשפע קודש וממלאים לו כל משאלות לבו לטובה.

ועצה יעוצה לכל אדם לשמח את עצמו בשמחה של קיום המצוות, ע"י העסק בגמילות חסדים ובצרכי הכלל, לעזור בלמודים לתלמידים חלשים, ולסעוד חולים גלמודים - אני מאמין שעסק זה של מצוה נעלה זו יביא לך שמחה גדולה בלבך ואז תזכה להתפלל לפני בוראנו

ח'ן קשא"ו

לכבוד

כי כשזוכים להגיע קצת למנוחת הנפש ולו לרגע קט, ובאותו רגע לעשות את חשבון הנפש, חשבון פשוט ואמיתי, אפשר שהאמת יאיר לך מן החשיכה שאותו אדם שאני חושדו, אינו אשם כלל, ובוודאי גם לא אשתך שתח"י. ואז אולי יתגלה שכל האשמה היא אשמת שוא, אשר נגרמה משום שניתן פתח למחשבה הרעה לחדור והוא לופת את האדם ללא הפוגה ולא גבול עד שמאמינים בה ח"ו אמונה גמורה.

כי כל באי עולם מיד כשיוצאים לאויר העולם הזה, מיד הם נמצאים תחת ממשלת הקנאה, הגאווה, והתאוה אשר חכמינו ז"ל גילו לנו שהם מוציאים את האדם מן העולם. וכולנו נמצאים תמיד באותה סכנה עצומה של הטבע. ולולי ה' עזרתה לנו שנתן הכח והבחירה להתגבר על טבענו הרע ולהפכו לטוב אשר ממנו ניקח לעבוד את ה' ומעבודתנו זו נמשיך לנו החיות הנצחית בזה ובבא ולהגיע לדביקות הבורא אשר אין יותר טוב למעלה מזה כפי השגתו של האדם.

לכן אבקשך מאד מאד שתתגבר עם כל הכוחות על מחשבותיך ולקיים בפשיטות הוראת חז"ל "והוי דן את כל האדם לכף זכות" גמורה ואז ידונו גם אותך לכף זכות גמורה ותוושע, בכל הטוב, רוב נחת ושפע ברכה והצלחה מתוך הרחבת דעת אכ"י"ר.

קבלתי וקראתי את מכתבך בתשומת לב מרובה, ומה שאתה כותב על מצב השלום-בית שאיננו קל וכל המשתלשל ממנו.

אני מאד מבין את הכאבים העמוקים ואת יסורי הנפש שאתה מתייסר בהם, יום יום ובכל שעה ושעה כמעט באין הפוגות. אני רואה מרחוק עד כמה המחשבות הקשות ודמיונות של סיוט ובלהות אינן עוזבות אותך לרגע. הם צרים עליך וסוגרים אותך כאילו בכלא קשה מנשוא בלי תקוות השחרור חלילה, ה' ירחם.

ומכיוון שהמחשבה האופפת את האדם, אינה אמיתית, ואין לה שום אחיזה במציאות, הרי ממילא מאבד בזה האדם את כל יסוד קיומו, משום שיצרו של האדם הוא שמשליט את המחשבה הלזו על האדם ואינו נותן לו מנוחה מחמת צרות העין שיש לו על האדם.

ולכך אין עצה ואין תבונה אלא לעמוד על נפשך ולהימלט אל יסוד קיומו וחיותו האמיתי, זה הבורא יתברך שמו שבראו יש מאין והוא בעל הרחמים האמיתי אשר מקבל את כל ברואיו הפונים אליו באשר הם שם, ומחכה לכל אחד ואחד שיפנה אליו בתפילה ותחנונים שיתן לו הכח והרצון שיוכל להתגבר על היצר הרע המבקשו לאבדו מן העולם, ח"ו.

שאלתי לפני שנים, בסוף פרשת נח אומר רש"י מדוע כתוב "וימת תרח בחרן" וזה כאשר עזב את חרן ללכת ארצה כנען ואז היה תרח בן 145 שנה ואברהם 75 ומכיון שמת תרח בן 205, הרי היה עוד 60 שנה ומדוע כתוב שמת, אומר רש"י "למה הקדים הכתוב מיתת של תרח, שלא יהא הדבר מפורסם לכל ויאמרו לא קיים אברהם את כבוד אביו שהניחו זקן והלך לו, לפיכך קראו הכתוב מת.

והדבר מאד תמוה, הרי משה רבינו כתב את התורה לאחר ארבע מאות שנה מתקופה זו, האם בזה שכתב "וימת תרח" נתעוררו אנשי חרן לבוא בטענות על אברהם שלא כיבד את אביו? אמר לי הרא"ש שידוע מה שאמרו חז"ל כי נסתכל הקב"ה בתורתו וברא את העולם, אבל התורה היתה כבר אלפים שנה לפני בריאת העולם, אם כן כאשר נכתב בתורה "וימת תרח" על התקופה שעזב אברהם את חרן ליסוע לכנען, נכנס הדבר במציאות העולם, בתוך הטבע, וכאשר הגיע תרח לשנתו הקמ"ה כאילו נתעלם מן העולם, ושוב לא חשבו עליו כלל, וזהו כדי שלא יאמרו הבריות וכו', היינו התורה היא מציאות העולם ומה שכתוב בה כך היא העובדה. אותו דבר המשיך הרא"ש לומר אף על רבקה כאשר מתה ולא נזכר בתורה ואומר רש"י (וישלח ל"ה ח) לפיכך העלימו את יום מותה של רבקה שלא יקללו הבריות שיצא ממנה עשו, ושוב הפלא אם כתב משה רבינו את התורה כעבור ג' מאות שנה האם יקללו את רבקה, אלא שאזי ירדה העלמה לעולם ואף אחד לא הרגיש במות רבקה וזה בגלל שחששו לכבוד.

שאל אותו השואל על מה שאומר רש"י תחילת פרשת "לך לך" שהכוונה "להנאתך ולטובתך", כלום היה מצפה אברהם להנאה ולטובה, עד שצריך הקב"ה להבטיח את זה? אמר לי: אמנם כן, לפני ברית המילה היה אברהם אבינו במדרגה כזו, רק לאחר הכנסו לברית נהיה תמים ומושלם. והמשיך השואל מה שאומר רש"י תחילת פרשת וירא כי ה' ביקר והיה "שואל בשלומי", מה שייך שואל בשלומי? אמר לי הרא"ש: השי"ת רצה להראות לאברהם אבינו את השלימות שקבל הקב"ה מתוך שלימותו של אברהם אחרי ברית המילה, כמ"ש חז"ל "נותנים כח בפמליה של מעלה" והבן.

שאלתי את הרא"ש שליט"א כיצד מגיעים לדרגה זו "והסירותי את לב האבן". אמר לי: אתה לא צריך להסיר את לב האבן, אתה צריך לחיות אתו "דו דארפסט לעבן מיט איהם" ולהכיר אפסיותך שאתה לא יכול להחזיק מעמד אף רגע אחד נגד היצר, כך תגיע לידי הכרת אלקות, מתוך כשלונותיך, מתוך זה שאתה מוכן ועומד לחטוא את החטאים הכי גדולים, ובכל זאת אתה לא עושה זאת, תראה בזה את רחמי המרובים של הקב"ה וזהו "מבשרי אחזה אלוך" (איוב) מהגוף מתאונתו ושאיפותיו אתה רואה את האלוקים הרועה אותך מעורך ושולח לך סיבות גלויות ונסתרות לבל תחטאו. גם דוד המלך כאשר נכשל ואמר לנביא "חטאתי" אמר לו הנביא נתן בו ברגע "גם ה' העביר חטאתך - לא תמות" (שמואל ב' יב), היינו שאמר לו "חטאתך לא תמות", כי תישאר תמיד בבחינת "חטאתי נגדי תמיד" וכאשר הגיע דוד לדרגה גבוהה זו, הגיע למה שהגיע ונהיה רגל רביעי למרכבה דוד מלך ישראל חי וקים.

